

Opinia
do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy
(druk nr 1228)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa z dnia 26 maja 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy, stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 lipca 2010 r. (sygnatura akt P 4/10), stwierdzającego niekonstytucyjność art. 50 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy w zakresie, w jakim przepis ten pomija prawo pracownika znajdującego się pod ochroną przewidzianą w art. 32 ust. 1 pkt 1 i ust. 8 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych do żądania przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach, w razie wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas określony z naruszeniem przepisów o tej ochronie.

Zgodnie z art. 45 § 1 Kodeksu pracy, w razie ustalenia, że wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas nie określony jest nieuzasadnione lub narusza przepisy o wypowiedaniu umów o pracę, sąd pracy - stosownie do żądania pracownika - orzeka o bezskuteczności wypowiedzenia, a jeżeli umowa uległa już rozwiązaniu - o przywróceniu pracownika do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowaniu.

Wyjątek od wyrażonej w art. 45 § 1 KP zasady wyboru między dwoma alternatywnymi roszczeniami stanowi art. 50 § 3 - jeżeli wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy nastąpiło z naruszeniem przepisów o wypowiedaniu tych umów, pracownikowi przysługuje wyłącznie odszkodowanie.

Odpowiadając na skierowane do niego pytanie prawne, Trybunał Konstytucyjny dokonał oceny zgodności art. 50 § 3 Kodeksu pracy z normami wywodzonymi z art. 2 oraz art. 59 ust. 1 Ustawy Zasadniczej.

Art. 59 ust. 1 Konstytucji RP jest źródłem wolności zrzeszania się w związkach zawodowych, organizacjach społeczno-zawodowych rolników oraz organizacjach pracodawców, jej art. 2 natomiast – podstawą dla zasady sprawiedliwości społecznej.

Konstytucyjna ochrona trwałości zatrudnienia działaczy związkowych znalazła uszczegółowienie w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych. Ustawodawca ustanowił tam wzmożoną ochronę związkowców przed rozwiązaniem stosunku pracy, aby umożliwić im skuteczne podejmowanie działań zmierzających do obrony praw pracowników.

Działacze związkowi, z racji pełnionych funkcji, są szczególnie narażeni na konflikty z pracodawcą, a w konsekwencji na zachowania zmierzające do ograniczenia ich aktywności w obronie interesów oraz praw pracowniczych, bądź też na niebezpieczeństwo niekorzystnej zmiany warunków pracy lub płacy albo utratę zatrudnienia.

W świetle celu, któremu służy ochrona trwałości stosunku pracy, brak jest zdaniem Trybunału Konstytucyjnego przesłanek, które uzasadniałyby różnicowanie ochrony stosunku pracy działaczy związkowych ze względu na jego podstawę.

W ocenie Trybunału, za element gwarancji trwałości zatrudnienia związkowców należy uznać możliwość wystąpienia – w razie niezgodnego z prawem lub nieuzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę – z żądaniem przywrócenia do pracy.

Ochrona trwałości stosunku pracy przez przywrócenie do pracy umożliwia dalsze prowadzenie działalności związkowej, a tym samym stanowi realizację prawa do zrzeszania się w związki zawodowe.

Pozostawienie pracownikom - związkowcom zatrudnionym na podstawie terminowych umów o pracę jedynie roszczenia o odszkodowanie, bez możliwości domagania się przywrócenia do pracy, stanowi naruszenie wspomnianej wolności.

W noweli nie ograniczono się wyłącznie do literalnego wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Kierując się brzmieniem jego sentencji oraz motywami uzasadnienia, zaproponowano zawarcie w art. 50 § 5 Kodeksu pracy ogólnego odesłania do ustawy o związkach zawodowych, jako aktu prawnego zapewniającego działaczom związkowym generalną ochronę przed rozwiązaniem umowy o pracę.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa uchwalona przez Sejm na 93. posiedzeniu w dniu 26 maja br. pochodziła z przedłożenia senackiego. W Sejmie zajmowała się nią Komisja Nadzwyczajna do spraw zmian w kodyfikacjach.

Projekt ustawy nie był przedmiotem kontrowersji ani istotnych poprawek. Posłowie uchwalili ustawę przy 394 głosach za, 7 głosach przeciw i braku głosów wstrzymujących się.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Maciej Telec
Główny legislator